

PAROHIA SFANTUL NICOLAE CÂMPINA

ISTORIA LOCULUI

Anul 1896 poate fi considerat an de naștere al parohiei "Sf. Nicolae" Câmpina. Semnătura Ieromonahului Macarie pe actele de botez, cununie sau înmormântare la Schitul Sf. Nicolae Slobozia dispăre odată cu începutul anului 1896 și apare semnătura preotului Provinceanu, de la care în continuare șirul preoților de mir la Biserica Sf. Nicolae din cătunul Slobozia este neîntrerupt până astăzi. Respectiv Pr. Provinceanu: februarie - septembrie 1896, Pr. C. Thomescu: septembrie 1896 - martie 1902, Pr. I. Voiculescu: martie 1902 - noiembrie 1903, Pr. Grigorie Theodorescu: decembrie 1903 - ianuarie 1904, Pr. I. Voiculescu: ianuarie 1904 - mai 1904, Pr. Ion Chirica: iunie 1904 - noiembrie 1907, Pr. Ion N. Popescu: decembrie 1907 - decembrie 1915, Pr. Nicolae Buzeteanu: 1919 - 1942, Pr. Costea Ștefan: 1942 - 1945, Pr. Ioan Sambris: 1945 - 1983, Pr. Gh. Aroneanu 1983 - 1990, Pr. Petru Moga: 1990/1991 - până în prezent.

Parohia Sf. Nicolae Câmpina, ca și mai înainte Schitul Sf. Nicolae Slobozia în vatra căruia s-a format înlocuindu-l, a aparținut Eforiei Spitalelor Civile, instituție caritabilă de mari proporții, înființată printr-o decizie a generalului Kisseleff la 2 aprilie 1832 și desființată de statul comunist prin HCM Nr. 202 din 3 iulie 1948. Abia de la această dată Parohia Sf. Nicolae Câmpina începe să funcționeze pe coordonatele firești ale unei parohii.

Primul locaș de cult din vatra actualei parohii Sf. Nicolae a fost probabil o biserică de lemn Schitul Sf. Nicolae Slobozia, care exista la data de 25 iunie 1714, când hrisovul domnitorului Ștefan Cantacuzino înnoiește și întărește un hrisov mai vechi al "măriei Sale Constantin vodă Brâncoveanu" referitor la dreptul Mănăstirii Sinaia de a ține, scutite de toate dajdiile, "zece case de oameni străini adică scheai, ungureni, moldoveni, arbanasi, sârbi...pe moșia Sfintei Mănăstiri de la Câmpina ot sud Prahova, care moșie este dată și închinată la această Sfântă Mănăstire de Părintele Popa Preda, feciorul lui Pătrașcu Postelnicul din Câmpina."¹ Prima biserică de zid a fost construită la sfârșitul secolului XVIII (propunem anul 1786) de către starețul Mănăstirii Sinaia, grecul Damaschin. Acesta se îngrijise de refacerea Mănăstirii Sinaia, bombardată în timpul confruntărilor armate dintre turci și austrieci în războiul din 1787-1788, respectiv refăcuse paraclisul de pe latura nordică a Mănăstirii, resfințit în mai 1792 (noul ctitor fiind pictat ca stareț în naosul paraclisului, langa ușa de intrare), refăcuse turlile și acoperișul bisericii și zonele de pictură murală distruse și așezase o nouă piatra de pisanie la 1795. Dar "șederea i-au fost mai totdeauna în Metohul Slobozia...unde au zidit și niste case înalte, sub care era un beci în fața pământului și deasupra cinci odăi cu balcon scos în afară și biserica lângă metoh de zid"². Cu toate că după pierderea stareției, atât el cât și amintirea lui după moarte au devenit, printr-o interpretare tendențioasă, *nomina odiosa* în toate izvoarele scrise ale Mănăstirii Sinaia până în ziua de astăzi, înmormântarea lui cu cinstea cuvenită unui ctitor în pronaosul bisericii metocului de la Câmpina poate fi explicată prin faptul că în perioada 1819 - octombrie 1820, Mănăstirea Sinaia era temporar desființată prin refugiarea peste munți a întregului personal împreună cu starețul Iustin Arhimandritul și nu mai exercita nici o

¹ Hrisovul Domnitorului Ștefan Cantacuzino, apud A.G. Galasescu, "Sinaia", Buc., 1895, pag.45

² Idem, pag.23

PAROHIA SFANTUL NICOLAE CÂMPINA

ISTORIA LOCULUI

autoritate asupra așezământului de la Câmpina. La Câmpina prezența lui Damaschin (devenit probabil în ultimii ani schimonahul Dionisie, nume înscris pe piatra de mormânt) la metocul Slobozia a fost percepută ca pozitivă, de vreme ce atât Parohia Adormirea Maicii Domnului cât și Sfânta Treime din Câmpina îl au înscris în pomelnicul ctitoricesc.

Prima biserică de zid avea o arhitectură simplă, cu pronaosul și naosul rectangulare. A fost desigur pictată. Fragmente de tencuială veche pictată au fost găsite sub dușumeaua actuală ca umplutură a unui mic puț absorbant aflat în colțul de nord-est a pronaosului vechii biserici. O pictură de slaba calitate, asemănătoare celei de la intrarea și din pronaosul paraclisului de iarnă din Mănăstirea Sinaia, realizată la 1792. Biserica avea la intrare un ancadrament de piatră șlefuită și deasupra acestuia o piatră de pisanie. Aceste elemente au fost refolosite, în 1857 – 1858, când biserica lui Damaschin, care rezistase cu greu cutremurelor din prima jumătate a secolului XIX, a fost înlocuită cu o nouă construcție, realizată cu cheltuiala Eforiei Spitalelor Civile. Această construcție a ajuns până la noi, fiind înscrisă pe lista monumentelor istorice, având Cod LMI 2004 PH-II-m-B-16398.

În anul 1898, preotul Thomescu raporta Protopopului Jud. Prahova că “această Sfântă biserică nu posedă nici o inscripție de dată fundațiunii, dar după informațiuni am aflat că este făcută de Părintele Arhimandrit Ghenadie Sinaitul cu spesele onor Eforiei pe la anul 1857”³. Biserica Eforiei a fost pictată probabil în 1861 de către pictorul Pârvulescu. Anul și numele pictorului se pastrează pe icoanele tâmplei actuale, pictate pe lemn în stilul decadent al epocii. Pictura murală a fost refăcută în ulei în anul 1915 de către profesorul ploieștean Thomescu. O ultimă spălare și refacere a picturii a fost realizată cu ocazia reparațiilor ample de după cutremurul din 1977.

Actuala casă parohială, înscrisă ca monument de arhitectură, având Cod LMI 2004 PH-II-m-A-16399, datează din 1840 fiind construită pe fundațiile stăreției lui Damaschin din 1796 și cu aceeași structură arhitecturală, adică cinci camere mari ridicate pe un beci cu bolți semicilindrice din tuf calcaros. La cutremurul din 1940 camera de deasupra intrării beciului s-a dărâmat. Casa a fost adusă la forma inițială pe baza proiectului de restaurare a Dnei Arh. Livia Câlția, aprobat de Direcția Monumentelor Istorice în anul 1991. Cu această ocazie s-a adăugat casei un spațiu protector al intrării la beci, având deasupra un pridvor amplu cu stâlpi de lemn. Este cea mai veche casă de locuit din municipiul Câmpina. În anul 2005, cu ocazia unor reparații de tencuieli interioare au fost descoperite detalii din etapa inițială de construcție, detalii care vor trebui avute în vedere la o viitoare restaurare generală a casei.

În 1842, în apropierea actualei case parohiale, s-a construit ca hambar, o clădire din lemn pe fundație de piatră cu un mic beci. Păstrată probabil doar parțial (dacă informația din tradiția locală referitoare la incendierea ei în timpul primului război mondial este adevărată), și degradată în proporție de 70%, clădirea a fost consolidată și restaurată în 1992, tot cu asistența Dnei Arh. Livia Câlția, fiind amenajată ca birou parohial și spațiu social pentru o gradiniță de copii.

³ Condica de corespondența pe 1898, Arhiva parohială, NR.4.

PAROHIA SFANTUL NICOLAE CÂMPINA ISTORIA LOCULUI

Dat fiind faptul că biserica veche a devenit la începutul anilor '90, neîncăpătoare pentru credincioșii veniți să participe la sfintele slujbe, construcția unei noi biserici s-a impus ca o necesitate pastoral-misionară. La 29 iunie 1995 a fost binecuvântată piatra fundamentală pentru construcția unei noi biserici parohiale. La proiectul arhitectural al Dnei Arh. Livia Câlția s-au adăugat soluțiile de rezistență ale D-lor Ing. Ioan Sora și Dorin Lazăr. Proiectul a devenit realitate prin jertfelnicia uimitoare a bunilor creștini din întreaga zonă și a prietenilor parohiei noastre din alte țări. În ziua de 8 iunie 1997 a fost târnosit altarul de la demisol. Construcția bisericii propriu zise s-a realizat în anul jubiliar 2000, practic din luna martie până în luna decembrie, locașul de cult fiind funcțional la târnosirea sa din ziua de 17 decembrie 2000.

Proiectul arhitectural ține seama de tradiția muntenească a arhitecturii de cult, împlinită și înflorită în ctitoriile brâncovenești și cantacuzinești ale secolelor XVII și XVIII. Este o tradiție care a lăsat și în județul Prahova atâtea mărturii de excepție. Plecând însă de la această ofertă de experiențe arhitectonice, proiectul Dnei Arh. Livia Câlția răspunde cerințelor unui lacaș de cult corespunzător provocărilor societății moderne, acordând naosului dimensiuni deosebit de generoase.

Demisolul este deopotrivă și paraclis de iarnă și spațiu cultic, care poate prelua orice surplus de aglomerație la slujbele din duminici și sărbători. El adăpostește apoi încălzirea centrală a întregii construcții, un mic oficiu, biblioteca și pangarul. După necesități, el poate fi repede organizat ca spațiu de conferințe, proiectii, expoziții, sala de lectură. În aceste condiții a putut fi amenajată la demisol o bibliotecă parohială cu mii de volume (circa 1500 au fost donate de Mănăstirea benedictina Einsiedeln - Elveția), care stau la dispoziția studenților, cercetătorilor, credincioșilor și cititorilor de tot felul. Biblioteca este în mod regulat îmbogățită cu apariții editoriale din domeniul teologic – duhovnicesc, dar oferă și o selecție reprezentativă din alte domenii relevante pentru cultura generală, respectiv pentru dialogul creștinului cu lumea contemporană.

Pentru cunoașterea soluțiilor constructive deosebite aplicate la această biserică, podul ei a fost amenajat pentru accesul vizitatorilor. Un alt spațiu al podului a fost amenajat ca arhivă. Primele semnale venite dinspre specialiștii domeniului, care au vizitat biserica nouă, sunt superlative de genul: "cea mai frumoasă biserică construită în ultimii 50 de ani", "mândria Munteniei", "perla Prahovei", "indicibila frumusețe dreptmăritoare", proiectată și ridicată cu "îngereasca inteligibilitate arhitectonică", "luxoasa arhitectură, atât de familiară și atât de precis înrudită cu arhitectura cerurilor Oltului", "mântuirea arhitecturii căzute".

Biserica nouă este acum în șantier de pictură. Maestrul Grigore Popescu Muscel a realizat deja ca 75% din întreaga lucrare de pictură. Frescele, în stilul inconfundabil, valorifică și recrează cea mai autentică tradiție a picturii bisericesti.

În casa praznicar, construită din materialele recuperate în urma șantierului bisericii și din materialul lemnos al unei școli dezafectate din Dusseldorf, se desfășoară activități social-cultural-misionare permanente: conferințe, concerte, proiectii, parastase, agape etc.

PAROHIA SFANTUL NICOLAE CÂMPINA ISTORIA LOCULUI

Parohia Sf. Nicolae susține din 1994 un dublu experiment ecologic: (1) adaptarea la condițiile zonei prahovene a arborilor de kiwi, secvoia, castani comestibili și (2) recuperarea prin împădurire a zonei de coastă abruptă, acum proprietatea parohiei și parte integrantă din curtea casei parohiale și a bisericii. Pergola de kiwi este un succes certificat de cei peste 15 ani de când arborii rodesc cu generozitate. Terenul degradat care a fost împădurit cu ajutorul tinerilor prin plantarea a cca 1500 de exemplare din diferite specii forestiere, arată acum ca o veritabilă pădure tânără. În derularea acestor proiecte am colaborat cu Asociația Waldorf și cu Școala Hermann Lietz din Germania, Dl. Prof. Dr. Heinrich Joswig, directorul acesteia din urmă, devenind apoi chiar un prieten și un statornic susținător al strădaniilor asumate de parohie pentru construcția noii biserici.

În anul 2008, ansamblul parohial ortodox Sf. Nicolae din Cămpina a constituit argumentul acordării Premiului Național pentru Arhitectura Dnei Arh. Livia Câlția (a se vedea Revista de Arhitectură din octombrie 2008).

Construcția, reparația și întreținerea acestor componente ale complexului parohial, întreprinse de peste 20 de ani, nu pot fi separate de strădania continuă și neobosită, exprimată mai ales în munca voluntară, a credincioșilor participanți la sfintele slujbe. Aceste realizări sunt deci expresia unui efort comunitar de mărturisire vie a credinței în contextul societății contemporane, efort centrat în taina Sfintei Liturghii, ca izvor și chip al comuniunii adevărate. Ea este cea care a însuflețit jertfele și împlinirile acestor ani.

Pr. Ic. Stavr. Petru Moga